

PRZEWODNIK TURYSTYCZNY POWIATU PRZEWORSKIEGO





POWIAT PRZEWORSKI



Powiat
Przeworski

WYDAWCA:

Powiat Przeworski

ul. Jagiellońska 10

37-200 Przeworsk

tel: 16 648 70 09

e-mail: starosta@powiatprzeworsk.pl

www: www.powiatprzeworsk.pl

FB: Powiat Przeworski

Koncepcja,
opracowanie graficzne
i skład:

Biuro Promocji Powiatu Przeworskiego

promocja@powiatprzeworsk.pl

Opracowanie tekstów:

Powiat Przeworski, Urzędy Miast i Gmin,

Muzeum w Przeworsku, Przeworska Kolej Dojazdowa

ISBN: 978-83-951496-9-6



Więcej
informacji turystycznych
na naszej
stronie internetowej.
Zapraszamy!



Powiat
Przeworski



Szanowni Państwo!

Z przyjemnością oddaję w Państwa ręce „Przewodnik turystyczny Powiatu Przeworskiego”, będący skrótem informacji o miejscach i zabytkach wartych odwiedzenia. To niejako podróż po urokliwych zakątkach wszystkich gmin tworzących terytorialnie powiat. Cechuje go bogactwo zabytków kultury, w szczególności są to zespoły pałacowo – parkowe oraz obiekty sakralne. Urokliwym zabytkiem jest Pałac Lubomirskich położony wśród rozległego parku, na zachodnim krańcu Przeworska. Nielabnącym zainteresowaniem turystów cieszy się Przeworska Kolej Dojazdowa z najdłuższym w Europie tunelem o długości 602 m.

Powiat przeworski położony jest w południowo - wschodniej części Polski, w województwie podkarpackim. Zajmuje obszar o łącznej powierzchni 698 km², który rozciąga się od Pogórza Dynowskiego na południu aż po Płaskowyż Tarnogrodzki na północy.

W jego obrębie znajdują się następujące gminy: gmina miejska: Przeworsk, gminy miejsko - wiejskie: Kańczuga, Sieniawa, gminy wiejskie: Adamówka, Gać, Jawornik Polski, Przeworsk, Tryńcza, Zarzecze. Rejon charakteryzuje się wyjątkowymi walorami przyrodniczymi i krajobrazowymi oraz zróżnicowanym ukształtowaniem terenu. Przepływają przez niego dwie największe rzeki województwa – San i Wisłok.

Mam nadzieję, że ta publikacja zachęci Państwa do odwiedzenia powiatu przeworskiego. Wierzę, że już podczas pierwszej wizyty, znajdą Państwo wiele powodów do kolejnych powrotów.

Starosta Przeworski


Bogusław Urban

Przeworska Kolej Dojazdowa „Pogórzanin”



POGÓRZANIN



POGORZANIN

Ta mała kolejka to nasz wielki skarb.

www.kolejka-pogorzanin.pl

Historia kolejki sięga okresu cesarstwa austro - węgierskiego, w 1894 r. powstała pierwsza koncepcja budowy i eksploatacji przeworskiej kolei wąskotorowej. Od tego czasu dalsze losy kolejki były zmienne, przechodziła z rąk jednego właściciela w ręce następnego, zostawa-

ła modyfikacje. Pierwotnie miała dowozić surowce do cukrowni w Przeworsku, następnie służyła jako główny środek transportu dla mieszkańców, a w czasie I wojny światowej prowa-



ła zamykana by ponownie świadczyć swoje usługi, samo jej przeznaczenie w ciągu stu lat istnienia przechodziło

dziła przewozy tylko na potrzeby wojsk. Kolejka działała do lat osiemdziesiątych, kiedy to zamknięto regularny ruch pasa-

Przeworska Kolej Dojazdowa
ul. Lubomirskich 14
37-200 Przeworsk



(Przeworska Kolejka jest najdłuższym wąskotorowym połączeniem w Polsce, a długość toru szlakowego wynosi 46,180 km) wydatki na utrzymanie standardów technicznych przekraczały możliwości finansowe lokalnych budżetów, skutkiem czego od lat 50 XX w. na kolei nie przeprowadzono żadnych działań inwestycyjnych. „Pogórzanin” przetrwał próbę czasu i dzięki staraniom Powiatu Przeworskiego doczekał się rewalizacji swej linii.

żerski na tej linii.

W 1991 r.

„Pogórzanin” został wpisany do rejestru zabytków. W 2001 r. kolejka została wyłączona ze

struktur PKP, a na mocy ustawy, która umożliwiła przejmowanie kolei wąskotorowych przez samorządy w 2002 r. przekazano majątek Kolei Starostwu Powiatowemu w Przeworsku, a jej zarządcą od 2013 r. jest Powiatowy Zarząd Dróg w Przeworsku.

Z uwagi na skalę infrastruktury

Trasa kolejki swój początek bierze w Przeworsku – mieście położonym na granicy Pradoliny Podkarpackiej i Pogórza Karpackiego, przebiega przez dwie malownicze krainy geograficzne Podgórze Rzeszowskie i Pogórze Dynowskie, które łączy 602 metrowy tunel - najdłuższy w Europie na liniach wąskotorowych między miejscowościami Jawornik



Polski i Szklary, a także przez dolinę dwóch rzek – Mleczy i Sanu. Przejazd odbywa się dolinami i pagórkami, gdzie podziwiać można krajobrazy terenów rolniczych i łąkowo - leśnych. Trasa ta ze względu na różnorodność krajobrazów uznawana jest za najbardziej malowniczą wśród polskich kolejek wąskotorowych.

Unikatowe walory krajobrazowe, przyrodnicze, historyczne to duża atrakcja trasy, a w szczególności: klimat, rzadkie gatunki chronionych roślin, drzewostan otaczający lasów, chronione gatunki zwierząt, liczne zabytki, skanseny, muzea, izby pamięci, szlaki turystyczne, ścieżki rowerowe, spływy kajakowe, rekreacja nad Sanem i zalewem Łopuszka Mała.

Na trasie zlokalizowane są liczne zabytki techniki, między innymi wspom-



niany już wyżej tunel pod górą Szklarską.

Zabytek ten jest jednotorowy, w linii prostej, w obudowie sklepionej z bloków piaskowca.

W tunelu tym zlokalizowany jest najwyższy punkt PKD – 323,5 n.p.m. Różnica poziomów między stacją Przeworsk Wąski a Tunelem wynosi 135 m.

Na linii kolejowej zlokalizowano prawie 100 zabytkowych obiektów inżynierskich takich jak: mosty, wiadukty, przepusty. Najpopularniejsze z nich to most





sta-
-lowy
w Prze-
worsku,
most stalowy
w Urzejowicach
a także most kamien-
ny trójtukowy w Szkla-
rach.

Trasa kolejki biegnie przez 13 urokliwych miejscowości. Podczas przejazdu Kolejka zatrzymuje się na zabytkowych stacjach, gdzie zobaczyć można budynki stacyjne, które zachowały swój oryginalny charakter. Duże – główne stacje to Przeworsk Wąski, gdzie zwiedzić można salę wystawową oraz pokój zawiadowcy

stacji, Kańczuga – tu zachowały się trzy obiekty kolejowe tzn. budynek stacyjny, wieża ciśnień oraz budynek magazynu spedycji kolejowej. Ostatnia stacja to Dynów, tu oprócz budynku stacyjnego znajduje się również budynek lokomotywowni. Małe stacyjki kolejki wąskotorowej zlokalizowane są w Mianasterzu, Hadlach Szklarskich, Zagórz, Jaworniku Polskim oraz Bachórz. Na stacjach w Przeworsku, Bachórz oraz Dynowie znajduje się mini skansen taboru kolejowego.

Podróżnym oferowane są przejazdy wagonami turystycznymi i wagonami „retro” tzw. „otwarte”. W składzie pociągu znajduje się wagon barowy i wagon przystosowany do transportu większych bagaży lub rowerów, który może przewieźć maksymalnie 18 jednośladów.



Gmina
Adamówka

GMINA ADAMÓWKA

Prawdziwym skarbem
i bogactwem Gminy Adamówka
są dorodne lasy
zajmujące około 45 % powierzchni gminy.

www.adamowka.pl

Lokalną osobliwość stanowią ciepłe źródła pod wsią – nomen omen – Cieplice, tak ciepłe, że nie zamarzają zimą. Są tu fascynujące tereny do wypraw pieszych i rowerowych, a także spacerów z kijkami, jako że w okolicach wsi Krasne wytyczono i oznakowano trzy trasy nordic walking.

Gmina Adamówka to idealne miejsce na błogi wypoczynek w otoczeniu nieskażonej przyrody. Występują tutaj liczne gatunki roślin i zwierząt, w tym niektóre będące pod ścisłą ochroną. Wśród osobliwości flory można tu spot-

kać takie rośliny, jak kaczeniec, zawilec gajowy, podbiał, fiołek, konwalia, storczyk zezula, rosiczka okrągłolistna czy widłak jałowcowaty. Jesienią tutejsze lasy stają się rajem dla zbieraczy runa leśnego, zachęconych bogactwem grzybów (borowików, podgrzybków, koźlarzy, maślaków, kań) i jagód, zwłaszcza borówki czarnej i borówki brusznicy oraz jeżyny. W lasach występują liczne gatunki zwierząt, w tym wiele chronionych. Oprócz wiewiórek, zajęcy,



widocznym znakiem historii Polski, która na tym terenie pozostawiła niezatarte piętno. Są to m.in.:

- Cmentarz poległych w I wojnie światowej, który jest przede wszystkim świadectwem wydarzeń historycznych i miejscem upamiętnienia śmierci kilkuset żołnierzy różnych narodowości – Polaków, Czechów, Węgrów, Rosjan, Niemców i Austriaków,

- Krzyż i pomnik poległych w strajku chłopskim upamiętniający śmierć 15 mieszkańców gminy Adamówka, a wśród nich kilkuletnie dziecko.

Poza miejscami historycznymi niewątpliwą atrakcją jest znajdująca się w Cieplicach zagroda edukacyjna „W Międzyczasie”, gdzie obok hodowli zwierząt prowadzone są różnego rodzaju zajęcia i warsztaty blisko natury i ekologii.



jeży, saren, borsuków, jeleni, danieli, wilków, lisów czy dzików, swoje żeremia mają tutaj bobry. Wśród ptaków spotkać można sikorki, sójki, kukułki, dzięcioły, bażanty, kuropatwy, bociany i wiele innych. Charakterystycznym elementem krajobrazu są liczne gniazda bociana białego. Wśród gałęzi w niedostępnych ostępach leśnych występuje bocian czarny.

Zwiedzając gminę Adamówka warto odwiedzić Miejsca Pamięci, które są



Gmina
Gać

GMINA GAĆ

znajduje się na pograniczu
niegdyś królujących
tu Puszczy Karpackiej i Sandomierskiej,
na pofalowanym terenie
zwanym przez niektórych
Progiem Karpackim.

www.gac.pl

Bogaty dorobek historyczny i kultu-
ralny prezentują zabytkowe budynki –
Uniwersytetu Ludowego, Kościoła para-
fialnego w Gaci czy budynek dawnego
„Szynku” w Białobokach.

Budynek Uniwersytetu Ludowego w Gaci wraz z „amfiteatrem”

Budynek Uniwersytetu Ludowego
w Gaci zlokalizowany jest na tzw. „Gac-
kiej Górze” zbudowany w latach 1935-
1936 wg projektu Jana Koszyc – Witkie-
wicza (bratanka S. Witkiewicza) w stylu
zakopiańskim. Inicjatorem budowy, a za-
razem kierownikiem był Ignacy Solarz



„Chrzestny”.
Obiekt powstał ze
składek społecznych
mieszkańców Gaci oraz okolicznych wsi.
Obecnie mieści się tam Środowiskowy
Dom Samopomocy w Gaci. W otoczeniu
byłego uniwersytetu znajduje się nowy
obiekt „Amfiteatr”, który gromadzi liczną
publiczność na różnorodnych imprezach
kulturalnych.

Kościół parafialny w Gaci

Kościół parafialny został wybudowa-
ny w latach 1893-1894. Jest to murowany
budynek o trzynawowym układzie bazy-



likowym. Nawiązuje do neobarokowych obiektów sakralnych, charakteryzujących się centralnie wbudowaną w nawę główną wieżą. Malowidła ściennie wykonał w 1897 r. pędzla Jan Dulla, w oknach znajdują się zabytkowe witraże z Krakowskich Zakładów Witraży S.G. Żeleński.

„Szynk” w Białobokach

Budynek usytuowany przy drodze głównej, wybudowany w II poł. XIX w. jako chałupa z czterospadowym dachem krytym strzechą, przebudowany na przełomie XIX/XX w. na szynk i sklep „Bławatny”. Budynek wraz z towarzyszącą mu infrastrukturą mieści Centrum Kulturalno – Edukacyjne oferujące zajęcia rękodzielnicze, historyczne w oparciu o posiadane eksponaty.

Murale/deskale

W ramach projektu "Murale jako ochrona dziedzictwa kulturowego - cykl twórczych spotkań z regionalnym artystą Arkadiuszem Andrejkowem" powstały 4 murale (deskale) nawiązujące do historii danej wsi. W Ostrowie Janek Bytnar ps. „Rudy” – członek Szarych Szeregów i Stanisław Bytnar – legionista, nauczyciel; w Białobokach – Tadeusz Cieśla ps. „Żbik”, żołnierz AK, ofiara stalinizmu; w Gaci Jan Zajac – jezuita, męczennik II wojny światowej.





Gmina
Jawornik
Polski



GMINA JAWORNIK POLSKI

to 8 miejscowości
położonych na terenie

Pogórza Dynowskiego.

www.gminajawornikpolski.pl

Liczy sobie ok. 4.500 mieszkańców. W ostatnich latach gmina plasuje się w czołówce rankingów uwzględniających pozyskanie środków z Unii Europejskiej.

W ramach rewitalizacji Zespołu Pałacowo - Parkowego w Hadlach Szklarskich powstał kompleks będący regionalną atrakcją turystyczną. Dla gości przygotowane jest 120 miejsc noclegowych, 2 restauracje, basen mokry i suchy, plac zabaw, sauna, ścianka wspinaczkowa, strzelnica wirtualna, ogród sensoryczny, a w zimie kryte lodowisko. Całość kompleksu wbudowa-

na jest w 8 ha zabytkowy kompleks pałacowo-parkowy. Różnorodność atrakcji sprawia iż na obiekcie nie można się nudzić i z całą pewnością chce się zostać na dłużej.

Region ten znany jest z najdłuższej kolejki wąskotorowej „Pogórzanin”, której trasa wije się wśród malowniczo położonych terenów gminy Jawornik Polski. Przejeżdżając przez sąsiednie miejscowości turyści mogą podziwiać najdłuższy w Europie (602 m.) tunel kolejki wąsko-





torowej. Dla spragnionych poznania zwyczajów i obyczajów panujących na terenie gminy czeka wiele atrakcji w postaci imprez promujących dawne dania i zwyczaje charakterystyczne dla tego regionu.

Bogata roślinność, świeże powietrze, górzyste tereny, ścieżki przyrodnicze, punkt widokowy, wiele atrakcji o podłożu historycznym, nowoczesny kompleks wypoczynkowy w Hadlach

Szklarskich to zaledwie niewielki fragment tego co można zobaczyć w gminie.

Wszystko to skłania nas nie tylko do wizyty turystycznej ale coraz więcej osób, nawet nie związanych z tym terenem, decyduje na stałe osiedlić się w gminie Jawornik Polski.

Dodatkowym argumentem przemawiającym do naszych gości są niskie koszty życia (niskie opłaty), zapewnione przez gminę miejsca dla wszystkich chętnych w żłobkach, przedszkolach, bogata oferta zajęć dodatkowych w szkołach podległych gminie.

Nie zapominamy również o osobach starszych, których zapraszamy do Dziennego Domu Pobytu w Hucisku Jawornickim.

Tutaj każdy, niezależnie od wieku, znajdzie coś dla siebie.



Miasto i Gmina
Kańczuga



MIASTO I GMINA KAŃCUGA

leży na Pogórzu Rzeszowsko – Dynowskim

na pograniczu Podkarpacia i Niziny Sandomierskiej.

www.kanczuga.pl

Graniczy od północy z gminami Gać i Przeworsk (powiat przeworski), od zachodu z gminami Jawornik Polski (powiat przeworski) i Markowa (powiat łańcucki), od południa z miastem i gminą Dubiecko (powiat przemyski), natomiast od wschodu z gminami Zarzecze (powiat przeworski) i Pruchnik (powiat jarosławski). Charakterystyczne położenie, z dala od dużych aglomeracji miejskich i liczne bogactwa naturalne sprawiają, że klimat tej ziemi jest wyjątkowy i specyficzny, co w dużej mierze sprzyja turystyce. Każda z miejscowości gminy Kańczuga ma do

zaoferowania wiele ciekawostek z zakresu architektury, sztuki sakralnej czy fauny i flory.

Zalew Łopuszka Mała (obiekt rekreacyjno-wypoczynkowo-sportowy)

Znajduje się tutaj przystanek „Pogórzanina – Kolejki Wąskotorowej Przeworsk – Dynów wypożyczalnia sprzętu wodnego, 2 altany drewniane, domek letniskowy, całoroczna sauna ogrodowa, pawilon, leżaki drewniane, boisko do siatkówki. W pobliżu jest zajazd z żywy-





niem, parkingi. Plaża jest szeroka z łagodnym zejściem do wody. Kąpielisko strzeżone jest przez ratowników. W sezonie letnim organizowane są tutaj liczne wydarzenia kulturalne, imprezy

karaoke, zawody sportowe, a także letnie kino.

Szlaki Rowerowe

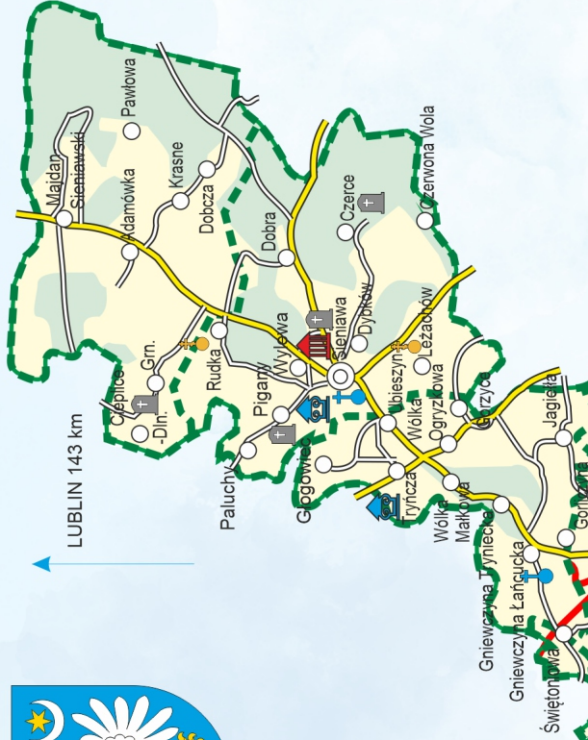
Na terenie Miasta i Gminy Kańczuga znajdziemy 5 szlaków rowerowych o różnej tematyce i poziomie trudności. Na szlakach rowerowych turyści będą mieli okazję zobaczyć piękno naszej gminy, miejsca pamięci,

zabytki i atrakcje turystyczne. Zostały oznakowane różnymi kolorami, każdy kolor oznacza m.in. stopień trudności oraz tematykę szlaku – dookoła gminy Kańczuga. Przygotowana propozycja szlaków rowerowych to aktywny wypoczynek, połączony ze zwiedzaniem ciekawych miejsc. Każdy może znaleźć coś dla siebie. Przebieg wyznaczonych szlaków naniesiono w aplikacji Bikemap i Strava.

Pomniki Historyczne

Miasto i Gmina Kańczuga swoją historią sięga 1349 r. – 1385 r. dzięki czemu możemy znaleźć tutaj wiele atrakcji historycznych XVII w. Kościół pw. Św. Michała Archaniola w Kańczudzie Murale, Deskale, Pomniki Historyczne, Szlak Architektury Drewnianej oraz liczne zabytkowe budynki.

Atrakcje turystyczne Powiatu Przeworskiego



LUBLIN 143 km

RZESZÓW 38 km



Wykaz zabytków nieruchomych - źródło: Narodowy Instytut Dziedzictwa



Gmina
Przeworsk



GMINA PRZEWORSK

jedna z największych
w powiecie przeworskim,
zajmuje jego
centralną część.

www.przeworsk.net.pl

W jej skład wchodzi sołectwa: Chałupki, Gorliczyna, Grzęska, Gwizdaj, Mirocin, Nowosielce, Rozbórz, Studzian, Świętoniowa, Ujezna i Urzejowice. Dzięki dogodnemu położeniu w województwie podkarpackim oraz doskonałej sieci dróg Gmina jest znaczącym miejscem dla turystów.

Walorem turystycznym Gminy Przeworsk jest różnorodność zabytków, miejsc oraz obiektów rekreacji. Perłą na Szlaku Architektury Drewnianej jest gotycki kościół pw. św. Marii Magdaleny w Nowosielcach, konsekrowany w 1595

r. Nowosielce słyną również z Kopca Michała Pyry, usypanego ku uczczeniu pamięci miejscowego wójta, który w 1624 r. podczas najazdu Tatarów na czele chłopów przez 4 dni odpierał oblężenie w warownym kościele i zmusił oblegających do odwrotu. Poświęcenie kopca odbyło się w obecności gen. Rydza Śmigłego.

W Urzejowicach można podziwiać Zespół Pałacowo - Parkowy z XIX w. Pałac został wybudowany przez Geno-





wefę i Hermana Turnau. Teren wokół pałacu zajmuje park z alejkami i stawem. Nieopodal parku znajduje się pomnik Józefa Hallera, Żołnierza Odrodzonej Polski, popularnie nazywanym Hallerczykiem.

Ważnym, a zarazem tajemniczym miejscem na mapie Gminy jest las Dębrzyna usytuowany na pograniczu Grzęski i Świętoniowej. W latach 1945-1946 miały tutaj miejsce masowe mordy osób, które powracały po II wojnie światowej do swoich domów. Znajduje się tutaj obelisk upamiętniający te tragiczne wydarzenia.

Gmina Przeworsk leży na szlaku Św. Jakuba, który wiedzie przez Europę do Santiago de Compostela w Hiszpanii. Fragmentem szlaku jest Trakt Królewski biegnący przez Gwizdaj, przy którym stoi drewniana kapliczka Św. Jakuba Starszego oraz słup kilometrowy. Gmina leży

również na Szlaku Bożogrobców, gdzie można podziwiać piękne zabytkowe kapliczki z charakterystycznym krzyżem Zakonu Kanoników Regularnych Stróżów Grobu Jerozolimskiego – popularnie nazywanych Miechowitami lub Bożogrobcami. Na szczególną uwagę zasługuje kaplica mszalna w Ujeznej z XVIII w., w której odprawiali nabożeństwa zakonicy.

Gmina Przeworsk to nie tylko zabytki, malownicze krajobrazy i ciekawe miejsca. To także wspaniali, utalentowani ludzie pielęgnujący kulturę, twórcy, śpiewacy, koła gospodyń wiejskich i ochotnicze straże pożarne. To również niezwykłe wydarzenia kulturalne: biesiadne, patriotyczne, historyczne czy sportowe, dzięki którym Gmina Przeworsk staje się interesującym, wartym odwiedzenia punktem na mapie regionu.

Miasto
Przeworsk



MIASTO PRZEWORSK

to jedno
z piękniejszych miast
województwa podkarpackiego.

www.przeworsk.um.gov.pl

Wśród przeworskich zabytków i miejsc wartych obejrzenia, szczególne znaczenie przypada bazylice pw. Ducha Świętego – jednej z najcenniejszych budowli gotyckich w Polsce, wzniesionej w latach 1430-1473 przez Zakon Bożogrobców. Wartościowym elementem wyposażenia świątyni jest chrzcielnica spiżowa z 1400 r. Unikatem na skalę kraju jest wierna kopia wnętrza kaplicy Grobu Bożego z Jerozolimy. W grób wkomponowano złożony krzyż jerozolimski z fragmentem skały – relikwii, a kaplica zdobiona jest XVIII-wiecznymi freskami na

kopule ze scenami biblijnymi oraz polichromią. 28 maja 2012 r. w bazylice ustanowiono Sanktuarium Grobu Bożego.

Kościół i klasztor oo. Bernardynów, ufundowany został w 1461 r., przez Rafała Tarnowskiego z Jarosławia, Marszałka Wielkiego Koronnego. To późnogotycka budowla, będąca niegdyś ważnym elementem obronnym miasta, o czym świadczą zachowane do dnia dzisiejszego mury oraz ośmioboczna

Urząd Miasta Przeworska
ul. Jagiellońska 10
37-200 Przeworsk



piwnice oraz strych do funkcji wystawienniczych, dostosowano parter i piętra do funkcji biurowej wraz z urządzeniem sali konferencyjnej oraz nadano nowy wygląd salonowi ślubów.

Zajazd „Pastewnik” - kompleks drewnianych zabudowań odzwierciedlających kilkusetletnią tradycję miasta i okolic. Jest to jedyny w Polsce skansen, łączący zabytkową formę budownictwa drewnianego z funkcją hotelarską i gastronomiczną. Realizowany „Przeworski Zamysł” obejmuje zabudowę drewnianą m.in.: dom tkacza z szeroką sienią, dom wyrobnika, dom kupca masła z wysoką piwnicą, drewniano - murowaną kuźnię, dom z Gaci z werandą i dworek modrzewiowy z Krzeczowic. Latem na terenie „Pastewnika” organizowane są imprezy plenerowe.

wieża.
W północnej części kościoła znajduje się kaplica

pod wezwaniem Świętego Antoniego z Padwy, który to od 8 kwietnia 2016 r.

jest Patronem Miasta Przeworska.

Ratusz – pochodzi z I połowy XV w. Fundatorem był Rafał z Tarnowa, a wznosił go z cegły gotyckiej, budowniczy zamkowy Wacław Klepacz. Współczesny wygląd ratusz zawdzięcza pracom rewitalizacyjnym, udostępniony został wtedy taras widokowy na wieży, zaadaptowano



Miasto i Gmina
Sieniawa

MIASTO I GMINA SIENIAWA

leży na
prawym brzegu Sanu
w pół.-wsch. części
woj. podkarpackiego.

www.sieniawa.pl

Miasto i Gmina Sieniawa leży na prawym brzegu Sanu w pół. - wsch. części woj. podkarpackiego. Miasteczko będące siedzibą władz gminnych leży u zbiegu dróg wojewódzkich: nr 835 z Przeworska w kier. Lublina, nr 867 w kier. Lubaczowa i nr 870 – Jarosławia.

Gmina liczy dziewięć sołectw: Czerce, Czerwona Wola, Dobra, Dybków, Leżachów, Paluchy, Pigany, Rudka i Wyłęwa. Malowniczo położona na terenie Sieniawskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu wśród Lasów Sieniawskich i rzek – Sanu, Lubaczówki i Lubieni, ma

wyjątkowe walory przyrodnicze i krajobrazowe. Okoliczne rzeki i stawy hodowlane przyciągają wędkarzy, lasy zachęcają miłośników przyrody do korzystania z leśnych duktów, a w sezonie letnim przyciągają grzybiarzy i zbieraczy jagód.

Sieniawszczyzna jest bogata w zażytki kultury materialnej, z których najcenniejsze to zespół pałacowo - parkowy w Sieniawie z XVIII w. – dawna rezydencja rodu Czartoryskich, położona na



terenie liczącego ok. 30 hektarów parku. Gościli tutaj m.in. Tadeusz Kościuszko i car Aleksander I.

Do perełek należy zaliczyć zespół klasztorny oo. Dominikanów Obserwantów z lat 1719–1754 r. i kościół parafialny pw. Wniebowzięcia NMP z 1753 r. ze znajdującą się w podziemiach rodową kryptą książąt Czartoryskich, ratusz z II poł. XVII w. (siedziba Urzędu Miasta i Gminy w Sieniawie) czy kościół pw. św. Jana Chrzyciela z 1753 r.

Warto zobaczyć także spichlerz z XVIII w., pozostałości fortyfikacji miejskich, gmach „Sokoła”, a także cmentarz żydowski z II poł. XVII w. Cerkiewna architektura sakralna zachowała się w Dobrej, Leżachowie i Rudce.

Miasto i Gmina Sieniawa tętni życiem kulturalnym. Największym imprezom patronuje Centrum Kultury, Sportu i Rekreacji „Sokół”. Kulturę regionu i tradycję propagują koła gospodyń wiejskich. Produkty i potrawy wytwarzane przez lokalne KGW trafiły kilkakrotnie na listę produktów tradycyjnych. Sieniawszczyzna to magiczne miejsce, z piękną przyrodą i bogatą historią. Spragnieni ciszy i kontaktu z naturą, znajdą tutaj pełne uroku miejsca.



Gmina
Tryńcza

GMINA TRYŃCZA

**położona jest
w Kotlinie Sandomierskiej,
w obrębie dużej jednostki
geologicznej zwanej
Zapadliskiem Przedkarpackim.**

www.tryncza.eu

Austro - Węgierska ufortyfikowana Strażnica Kolejowa „Tryńcza”

Historia strażnicy sięga początków XX w. Dziś budynek jest własnością Gminy Tryńcza. Został odbudowany i udostępniony dla turystów i lokalnej społeczności jako atrakcja historyczno – kulturalna. Strażnica stanowi także bazę dla wielu różnych wydarzeń kulturalnych, jak chociażby rekonstrukcje wydarzeń historycznych.

Strażnica dostępna jest dla odwiedzających w sezonie wiosenno – letnim w każdy weekend, a w sezonie zimowym

po wcześniej-
szym umówieniu
wizyty w Gminnym
Centrum Kultury i Czy-
telnictwa Gminy Tryńcza.

Spływ kajakowy doliną Wisłoka

8-kilometrowa trasa rozpoczyna się w Gniewczynie Łańcuckiej a kończy w Tryńczy. Malowniczo położona rzeka prowadzi kajakarzy zieloną doliną wraz z łagodnym nurtem rzeki, mijając po drodze aż pięć mostów. Do dyspozycji kajakarzy wypożyczamy niezbędny sprzęt wraz z usługą transportu. Sezon kajakowy



wy
trwa
od maja
do września.

Ujście

Wisłoka do Sanu

Miejsce, gdzie na tzw. „szpicu” łączą się dwie rzeki – Wisłok i San.

Prowadzi do niego trasa pieszo – rowerowa, wzdłuż Wisłoka od Tryńcicy do m. Głogowiec, gdzie łączące się rzeki można podziwiać z punktu widokowego.

Kapliczka „Boża Męka”

Przy drodze z Jagielly do Gniewczyzny, uwagę przyciąga od ponad 200 lat Boża Męka. To niezwykła kapliczka wros-

nięta w pień potężnej sosny, ponad 7 m nad ziemią. Legenda mówi, że pasyjkę z figurkami Matki Bożej, Chrystusa i św. Jana ufundował mieszkaniec Jagielly w podziękowaniu Bogu za uratowanie przed watahą wilków. Od ok. 1990 r. wiekowe drzewo zaczęło usychać.

Cmentarz wojenny ofiar hitleryzmu w Niechciałkach

W latach II wojny światowej las był miejscem egzekucji. Tu również grzebano zwłoki osób zamordowanych w pobliskich obozach. Na cmentarzu w zbiorowych mogiłach spoczywają jeńcy radzieccy oraz Polacy, Żydzi, Romowie. Część zwłok została ekshumowana po wojnie z grobów w okolicznych miejscowościach i przeniesiona na cmentarz w Jagielle - Niechciałkach. W ostatnich 3 latach cmentarz przeszedł kompleksowy remont z inicjatywy Gminy Tryńcza.



Gmina
Zarzecze

GMINA ZARZECZE

Pod koniec XVIII wieku
Zarzecze trafiło w ręce

rodu Dzieduszyckich,

z którymi jego losy
zostały splecione po dzień dzisiejszy.

www.gminazarzecze.pl

Zespół Pałacowo - Parkowy w Zarzeczu – Pałac wybudowany w latach 1817-1819 w stylu „empire” (styl cesarski) z inicjatywy Magdaleny z Dzieduszyckich Morskiej i jej męża Ignacego Morskiego według projektu Christiana Piotra Aignera. Charakterystyczną cechą pałacu jest umieszczona w południowym narożniku okrągła baszta w stylu rzymskim. Od strony wschodniej do murów pałacu przylega oranżeria.

Park romantyczny w Zarzeczu jest jednym z najstarszych na terenie powiatu przeworskiego. Hrabina sprowadziła eg-

zotyczne kwiaty, krzewy, pnącza i drzewa i urządziła park w stylu romantycznym. Zagospodarowała starorzecze Mleczki, przekształcając je po części w stawy wraz ze sztuczną wyspą.

Park przecinają liczne alejki umożliwiające dostęp do jego najpiękniejszych zakątków, jednak ich układ na przestrzeni niemal dwóch wieków został nieco zmieniony. Jest on pełen starych dębów, najstarsze mają ponad 500 lat. Obok oran-



Tuż obok Zespołu Pałacowo-Parkowego znajduje się Kościół pw. Św. Michała Archanioła. Jest to Kościół o eklektycznym wystroju architektonicznym, z elementami neoromańskimi i neogotyckimi.

żer i
rośnie
250-letni
tulipanowiec
amerykański a przed
wejściem do pałacu –
ponad 200 letni płatan
klonolistny.

We wnętrzach Pałacu mieści się filia Muzeum w Jarosławiu Kamienica Orsetich. Dzięki oryginalnemu wyposażeniu, które prezentowane jest w odrestaurowanych, przywróconych do dawnej świetności wnętrzach, zyskało wysoką renomę i stało się obowiązkowym punktem na podkarpackiej trasie turystycznej.

Budowę kościoła rozpoczęła hrabina Magdalena z Dzieduszyckich Morska, kontynuowana w latach 70-tych XIX wieku dzięki pomocy Włodzimierza Dzieduszyckiego wg nowych projektów znanego architekta lwowskiego Juliana Zachariewicza. Do budowy kościoła przyczynili się również hrabiowie Drohojowscy z pobliskiego Cieszacina Wielkiego. Świątynia została poświęcona w 1880 r., zaś w 1895 r. zięciowie hr. Dzieduszyckich ufundowali mozaikę umieszczoną w tympanonie portalu nad wejściem głównym, wykonaną w pracowni SoWattiego w Wenecji.

Muzeum w Przeworsku Zespół Pałacowo - Parkowy



MUZEUM
W PRZEWORSKU

Zespół Pałacowo-Parkowy | www.muzeum.przeworsk.pl



[muzeumprzeworsk](https://www.facebook.com/muzeumprzeworsk)

MUZEUM W PRZEWORSKU

Przeworski pałac wzniesiony
został na zrębach

XVII-wiecznego

dworu obronnego z inicjatywy
Izabeli Lubomirskiej,

www.muzeum.przeworsk.pl

z myślą o jej wychowanku Henryku Lubomirskim. Obiekt w stylu klasycystycznym wybudowano w latach 1800-1807 według projektu Jana Griesmayera i Christiana Piotra Aignera. Wykończenie wnętrz zlecono sztukatorom Fryderykowi i Antoniemu Baumanom. W latach 20. XIX w. powstała kaplica domowa, a pałac otrzymał ogrzewanie meisnerowskie, zaprojektowane przez Józefa Bema, późniejszego generała. Lata 50. XIX w. przyniosły przebudowę obiektu w duchu romantyzmu. Rezydencja zyskała kształt przypominający budownictwo uzdrowis-

kowe kurortów europejskich.

Pierwszy właściciel pałacu, Henryk Lubomirski, polityk i mecenas sztuki, zasłużył się dla kultury polskiej jako współtwórca Zakładu Narodowego im. Ossolińskich we Lwowie (1823). Jego syn, Jerzy Henryk, zatroszczył się o przekształcenie dóbr przeworskich w ordynację (1869). Następnie majątek odziedziczył Andrzej Lubomirski, przemysłowiec, twórca cukrowni w Przeworsku (1895) i kolei wąskotorowej

Muzeum w Przeworsku
Zespół Pałacowo-Parkowy
ul. Park 2, 37-200 Przeworsk



Prze-
worsk-
D y n ó w
(1904). Ordy-
nacja liczyła w tym

czasie piętnaście fol-
warków. Pałac stał się

jednym z najważniejszych
centrów życia kulturalnego w Galicji, peł-
niąc taką funkcję aż po rok 1944. Więk-
szość zbiorów uległa rozgrabieniu i roz-
proszeniu, a majątek został upaństwo-
wiony w następstwie reformy rolnej.

Na parterze Pałacu znajduje się
ekspozycja poświęcona historii miasta
i regionu w części zaaranżowana przez

Józefa Benbenka i pierwotnie znajdu-
jąca się w przeworskim Ratuszu. Pierw-
sze piętro zajmują zaś wnętrza o charak-
terze reprezentacyjnym. Z oryginalnego
wystroju zachowały się kominki, żyran-
dole, stolarka okienna i drzwiowa, sztu-
katerie czy koncertowy fortepian berliń-
skiej marki Bechstein (1865), z czasem
pozyskano także nieco pamiątek związa-
nych z rodziną Lubomirskich, a także
dzieł sztuki odzwierciedlających ich inte-
lektualne zainteresowania antykiem
i światem Orientu. Wystrój uzupełniono
meblami (głównie w stylu empire i bie-
dermeier), kolekcją porcelany oraz obra-
zami.

Dział Historii Pożarnictwa

W dawnych stajniach cugowych
mieści się ekspozycja obrazująca rozwój
straży pożarnych w Przeworsku i okolicy
od 2 poł. XIX w. do współczesności.



muzeumprzeworsk

Druga pod względem wielkości kolekcja zabytków pożarniczych w Polsce stanowi efekt pasji kolekcjonerskich Leona Trybalskiego. Zbiory obejmują sikawki kubłowe, sikawki konne, beczkowozy, węże pożarnicze, urządzenia sygnalizacyjne i oświetleniowe, drabiny i inny sprzęt ratowniczy, umundurowanie (zwłaszcza hełmy paradne). Liczne archiwalia, fotografie i odznaczenia dokumentują funkcjonowanie straży pożarnych w powiecie przeworskim, ukazując je na tle dziejów ochrony przeciwpożarowej w Polsce. Na uwagę zasługują samochody pożarnicze – Dodge WC 51 z 1943 r. oraz Star 20 z 1953 r. W dawnej powozowni prezentowana jest kolekcja historycznych pojazdów konnych z XIX i XX w.

Pałac otacza 12ha park w stylu angielskim o układzie tarasowym. Część

górną i dolną łączy aleja grabowa, a park porastają liczne pomnikowe okazy drzew, wśród których wyróżnia się lipa, posadzona wedle legendy przez Jana III Sobieskiego oraz drzewa egzotyczne. Na terenie założenia rozlokowane są ponadto: oranżeria, domek ogrodnika (obecnie hostel), kordegarda (obecnie Centrum Informacji Turystycznej), oficyna kuchenna (mieści galerię wystaw czasowych „Magnez”) i dom koniuszego.



Szanowni Państwo!

Mam przyjemność polecić Państwu przewodnik turystyczny i serdecznie zaprosić do powiatu przeworskiego.

W przewodniku zaprezentowane zostały najciekawsze atrakcje turystyczne wszystkich gmin znajdujących się na terenie naszego powiatu oraz charakterystyki Przeworskiej Kolei Dojazdowej „Pogórzanin” i Muzeum w Przeworsku Zespołu Pałacowo - Parkowego. Zawarte w nim opisy z pewnością dostarczą podstawowej wiedzy o dziedzictwie przyrodniczym, kulturowym i historycznym ziemi przeworskiej.

Jestem przekonany, że będzie on przydatny zarówno dla turystów szukających ciekawych miejsc do zwiedzania, jak i mieszkańców powiatu przeworskiego podczas odkrywania nowych zakątków. To niewielkie wydawnictwo, które warto zabrać ze sobą na wycieczkę i mieć zawsze pod ręką.

Jeszcze raz gorąco zachęcam do odwiedzenia naszego pięknego powiatu.

Wicestarosta Przeworski

Jacek Kierepka

Gmina
Adamówka



Adamówka

Gmina
Tryńcza



Sieniawa

Tryńcza

Gmina
Przeworsk



Miasto i Gmina
Sieniawa



Gmina
Gać



Przeworsk

Przeworsk

Miasto
Przeworsk



Gać

Zarzecze

Gmina
Zarzecze



Kańczuga

Jawornik Polski

Miasto i Gmina
Kańczuga



Gmina
Jawornik Polski



POWIAT PRZEWORSKI
ul. Jagiellońska 10,
37-200 Przeworsk
tel. 16 648 70 09
www.powiatprzeworsk.pl

 Powiat Przeworski